

D. N.

1/11 1946

Sanningen skall fram

I den artikel som sammanfattade fakta rörande påtryckningarna i Aseaaffären (22 oktober) betonade Dagens Nyheter att den socialdemokratiska pressens lydaktighet säkerligen skulle bestå även detta hårda prov. "Det är ett nöje att spekulera om på vad sätt den Myrdalska vederhäftigheten skall prisas, hur sanningen skall förvandlas till lögn och vilka smädelse som skall användas mot de tidningar som visats ha haft sanningen på sin sida."

Förutsägelse har slagit in. En rad skiljaktiga åsikter har visserligen av regeringspressen framlagts i påtryckningsaffären, men de går alla ut på samma sak: allt som gjorts från regeringshåll har varit i sin ordning. Dels säges att påtryckningar icke förekommit, dels att de gjorda påtryckningarna varit förträffliga. Handelsministern — mannen som förklarar att "någon motsättning mellan regeringen och industrin har icke förekommit" och

som eftertryckligt dementerat allt tal om påtryckningar — påstås ha en vida solidare ställning nu än tidigare. Han går, enligt trettio taktfasta tidningar, genom blamager till seger. Dagens Nyheter uppgifter förnekas eller påstås visa den angräpnings förträfflighet. Bakom ett berg av glåpord söker man dölja sanningen.

På ett par punkter har måhända förvanskningarna varit mera befängda än Dagens Nyheter förutsett. Särskilt gäller detta påståendet att regeringen genom att föranleda ett utländskt företag att ordna produktion i Sverige ville åstadkomma fri konkurrens. Klart är dock att det ej varit eller kunnat vara på tal att etablera en fri tävlan och att hotet om inkallande av ett utländskt företag helt enkelt var ett påtryckningsmedel. Speciellt märkvärdig är också tanken att endast en naturlig upplysningsverksamhet bedrivits; med samma motivering kan varje form av hot, tvång eller utpressning betecknas som en form av upplysning. Häpnadsväckande är slutligen att av ett statsråd offentligt avgivna, medvetet falska försäkringar icke ens anses vara opassande, långt mindre definitivt komprometterande. Efter detta kan regeringen och regeringspressen antas vara beredda att försvara allt.

Vid flera skilda tillfällen — tidi-

gast den 2 juli — har Dagens Nyheter gjort gällande att även andra obetingat klandervärda metoder ände i Aseafallet klarlagda använts under förberedelserna till det ryska avtalet. Man har, för att nämna ett par exempel, diskuterat en regeringsfullmakt för brytande av redan ingångna avtal och talat om möjligheten att skapa arbetslöshet på andra områden för att skaffa arbetare för de ryska leveranserna. Det torde få antas att regeringens allmänna förnekanden av obehöriga metoder gäller även dessa fall; alldeles säker härpå bör man icke vara, ty det är möjligt att statsledningen och dess parti vid närmare betänkande finner även dylika aktioner vara väl förenliga med det allmänna intresset och särskilt regeringens nuvarande ställning i vårt land. I varje fall kan i detta liksom i förut avslöjade fall tas för givet att metoderna förklaras olämpliga till dess de avslöjats.

De uppgifter som i nu berörda och andra fall givits grundar sig på förstahandsupplysningar, om vilkas riktighet Dagens Nyheter icke hyser något tvivel. Att bevis icke framlagts beror på att de som lämnat upplysningarna visserligen gärna sett att de begagnas i debatten, men av naturliga skäl är ovilliga att stå för vad de sagt: de fruktar repressalier från dem vilka använt de obehöriga metoderna. Förståeligt är att på vissa håll dessa av Dagens Nyheter givna relationer klandrats. "Håll tyst eller bevisa", har varit det härvid förda resonemanget. Enligt Dagens Nyheter mening har dock vad som förekommit varit så på en gång betydelsefullt och upprörande att ett offentliggörande även utan dokumentation tett sig nödvändigt. Dagens Nyheter har härvid stött sig på den gamla och allmänt erkända praxis enligt vilken en tidning kan ge på personliga meddelanden fotade uppgifter utan att nämna meddelarnas namn. Men framför allt har den stött sig på principen att fakta av den största vikt för det allmänna icke bör undandras offentligheten.

Emellertid anser sig Dagens Nyheter utan att svika sin diskretions-

plikt kunna gå ett steg längre för att få saken utredd. De av Dagens Nyheter medarbetare som haft befattning med frågan har därför i en skrivelse till utrikesutskottet, som är införd på annan plats, anhållit att få lämna de upplysningar som är för dem kända. Dagens Nyheter är fullt medveten om det inkonventionella och nya i detta steg. Men någon annan utväg står icke öppen. Då man är restlöst övertygad om sanningen av sina uppgifter och då dessa uppgifter är så väsentliga som här är fallet, får icke bristen på prejudikat bli ett hinder. Strävandet att blockera sanningen — vare sig i god eller ond tro — måste så långt som möjligt bekämpas. Dagens Nyheter hänvändelse sker till utrikesutskottet, eftersom detta utskott har avtalsfrågan under realprövning och redan tidigare behandlat metoderna vid avtalets förberedande.